

Politik Bilim

Sanayi stratejisi tartışmaları (3)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Geleneksel biçimiyle korumacılığın artık geçerli olmadığı bir dünyada ülke sanayiinin ayakta kalabilmesi **rekabet edebilme yeteneğine** bağlıdır. Bu lâfı hep söylüyoruz. Ama asıl mesele, **yeterince üretken - yeterince verimli** olabilmektir. ‘Rekabet’ konusundaki iktisat çalışmalarının önde gelen isimlerinden M. Porter **Ulusların Rekabet Üstünlüğü** adlı eserinde diyor ki:

“Bir ulusun temel ekonomik hedefi yurttaşlarına yüksek bir yaşam standardı sağlamak ve bunu daha da yükselterek sürdürmektir. Bunu başarma yeteneği, amorf bir kavram olan, ‘rekabet edebilirliğe’ değil, ulusal kaynakların (iş gücü ve sermaye) kullanılmasındaki prodüktiviteye bağlıdır. Prodüktivite [üretkenlik], birim işgücü ya da sermaye başına üretilen çıktı değeridir. Bu ise hem ürünlerin kalite ve özelliklerine (ki bunlar fiyatı belirler) hem de üretimdeki verimliliğe bağlıdır...”

*“Ulusal düzeyde rekabet edebilirlik konusunda, anlamlı olan tek kavram, ulusal prodüktivitedir. Giderek yükselen bir hayat standardı, bir ulusun firmalarının, yüksek prodüktivite düzeylerine ulaşmalarına ve prodüktiviteyi zamanla artırmalarına bağlıdır. Yapmamız gereken, bu niçin böyle olur anlamaktır. Prodüktivitedeki büyümenin sürdürülmesi, kendisini sürekli olarak geliştiren bir ekonomiyi gerektirir. Bir ulusun firmaları, hiç durup dinlenmeksizin, **ürün kalitesini yükselterek, ona arzu edilen, ek özellikler kazandırarak, ürün teknolojisini geliştirerek ya da üretim verimliliğini artırarak**, mevcut sanayilerdeki prodüktiviteyi geliştirmelidirler. Örneğin, Almanya, sağladığı yüksek prodüktivite sayesinde ki, onlarca yıldır, yüksek refah düzeyini sürdürebilmektedir. Alman firmaları, ürettikleri ürünlerin, nitelik açısından giderek daha çok **ayırt edilir / aranır** hâle gelmesini ve işçi başına düşen çıktıyı giderek çoğaltacak **yüksek otomasyon düzeylerine erişmeyi** başarmaktadırlar. Bir ulusun firmaları, prodüktivitenin genel olarak daha yüksek olduğu ve giderek daha sofistike hâle gelen sanayi sektörlerinde rekabet edebilme yetkinliklerini de geliştirmelidirler. Dahası, gelişen bir ekonomi, bütünüyle yeni ve sofistike sanayilerde başarıyla rekabet edebilme yeteneğine sahip bir ekonomi demektir. Ancak böyleyse, mevcut üretim alanlarında prodüktivitenin gelişmesi sonucu serbest kalacak insan kaynağını massedebilir. **Bütün bunlar, rekabet edebilirliğin tanımında, ucuz işgücü ve ‘elverişli’ döviz kurlarının niçin anlamsız kaldığını açıkça ortaya koyuyor olsa gerekir.** Amaç, yüksek ücret düzeyini karşılayabilme ve uluslararası pazarlarda, itibarî değerlerin üzerinde fiyatları elde edebilme becerisini göstermektir.”*

Görüldüğü gibi Porter, ‘**rekabet edebilme**’yi doğrudan doğruya ‘**prodüktiviteyi (üretkenliği) yükseltebilme**’ becerisine bağlıyor. Prodüktiviteyi yükseltebilme becerisinde öne çıkardığı noktalarsa, “**ürün kalitesini yükseltebilme**”, “**ürüne ek özellikler / ayırt edici özellikler kazandırabilme**”, “**üretimde verimliliği yükseltebilme**” ve “**yüksek otomasyon düzeylerine erişebilme**” yetenekleridir. Porter, ayrıca, “**yeni, sofistike sanayilerde de bu yetenekleri kazanabilmenin**” altını önemle çiziyor. Şimdi soralım; **inovasyon** ve **ARGE** faaliyetinde bulunmayan bir sanayi Porter’ın saydığı yeteneklere sahip olabilir mi? En basiti; ürettiği ürünlere, dünya pazarlarında tercih nedeni olacak ek özellikler kazandırabilir mi?

Porter bunları 1991’de yazdı. Yazdıklarını doğrulayan en yakın örnek, başta Çin ve Hindistan olmak üzere, “ucuz emek cenneti” olarak bilinen ülkelerin sanayilerini genişletirken bir yandan da var güçleriyle inovasyon, ARGE ve teknolojik yenilenme becerisini kazanmaya

alışmalarıdır. Bizim sanayimiz bu beceriyi kazanamazsa, prodüktivitelelerini, dolayısıyla da rekabet güçlerini bu becerileri sayesinde yükselten ÷lke sanayileri karşısında nasıl ayakta kalabilecektir? Yabancılara dönüp, 'ben bu işi beceremedim; al kardeşim şirketimdeki çoğunluk hissesini, sen oyna' diyerek mi?

CBTD. 01 Şubat 2008